

Vlaanderen
is milieu

Riviercontract Maarkebeek

riviercontract ter vermindering van overstromingsrisico's
in het stroomgebied van de Maarkebeek

DOCUMENTBESCHRIJVING

Titel

Riviercontract ter vermindering van overstromingsrisico's in het stroomgebied van de Maarkebeek

Samenstellers

Afdeling Operationeel Waterbeheer, VMM

Dienst Hoogwaterbeheer, team Hydrologie

Dienst Investerings en Renovaties

Dienst Grondwater en Lokaal Waterbeheer, team Watertoets

Provincie Oost-Vlaanderen

Dienst Integraal Waterbeleid

Dienst Ruimtelijke Planning

Stad Oudenaarde

Gemeente Maarkedal

Inhoud

Het riviercontract van de Maarkebeek bestaat uit maatregelen die het overstromingsrisico in dit stroomgebied moeten verminderen.

Wijze van refereren

Vlaamse Milieumaatschappij (2015), Riviercontract Maarkebeek

Vragen in verband met dit rapport

Vlaamse Milieumaatschappij

Dr. De Moorstraat 24-26

9300 Aalst

Tel: 053 72 62 10

info@vmm.be

INHOUD

1	Inleiding.....	6
2	Planningsproces Maarkebeek	7
2.1	Doelstellingen planningsproces	7
2.2	Coördinatie en projectstructuur planningsproces	8
2.3	Fasering planningsproces.....	8
2.4	Wisselwerking met Groene Sporen.....	9
3	Overzicht maatregelen	10
3.1	Protectie	10
3.1.1	Aanpassing Maarkebeek tussen Schelde en N8	10
3.1.2	Vervangen duiker N8	13
3.1.3	Integrale aanpak gebied opwaarts N8	15
3.1.4	Optimaliseren doorgang Wolfabriekstraat	17
3.1.5	Aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden.....	20
3.1.6	Verleggen van waterloop ter hoogte van de Essestraat.....	23
3.2	Preventie	24
3.2.1	Bewarend beleid	24
3.2.2	Overstromingsveilig bouwen en verbouwen	24
3.2.3	Lokale maatregelen ter bescherming van individuele sites langs de Maarkebeek van 1 ^e categorie	24
3.2.4	Lokale maatregelen ter bescherming van individuele sites langs de Maarkebeek van 2 ^e categorie	27
3.2.5	Lokale maatregelen ter bescherming van individuele sites langs de Maria-Borrebeek.....	32
3.3	Paraatheid	33
3.3.1	Uitwerken actieplan mobiele waterkeringen	33
3.3.2	Uitwerken crisisoefening voor Brandweer en burger (Brandweer)	33
4	Overzicht betrokken partners	34
5	Besluit.....	35

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Overzichtskaart met aanduiding van het traject voor de verbreding van de Maarkebeek en de te vervangen bruggen afwaarts de N8.	10
Figuur 2: Typeprofiel aanpassing Maarkebeek tussen Schelde en N8 in geval van een volledige verbreding	11
Figuur 3: Afwaartse brug over Maarkebeek.....	11
Figuur 4: Middelste brug, afwaartse kant	12
Figuur 5: Middelste brug opwaartse kant	12
Figuur 6: Opwaartse brug.....	13
Figuur 7: typeschets van verbreding duiker onder N8.....	13
Figuur 8: Nutsleiding afwaartse kant N8.....	14
Figuur 9: Nutsleiding onder het brugdek N8 (opwaartse kant)	14
Figuur 10: Aanduiding van de signaalgebieden Schapendries en Nonnemolen in Oudenaarde (rode arcering) op topkaart.....	15
Figuur 11: schets van de maatregel “integrale aanpak gebied opwaarts de N8” (aanduiding van het signaalgebied Schapendries (groene zone), met suggestie voor verlegging waterloop (blauw) binnen deze zone)	16
Figuur 12: aanduiding van alle te vervangen bruggen tussen de N60 en de N8.....	17
Figuur 13: Opstuwing door brug ter hoogte van Schapendries 29 in Leupegem.....	18
Figuur 14: private brug in Wolfabriekstraat naar huisnr.26 (gezien van afwaartse kant)	18
Figuur 15: plaats van het aan te leggen muurtje langs het pad op de rechteroever van de Maarkebeek	19
Figuur 16: plaatsen van wal aan linkeroever.....	20
Figuur 17: Overstromingen ter hoogte van de Borgtmolen.....	21
Figuur 18: overstroming ter hoogte van de Romansmolen	22
Figuur 19: Café The Bridge met aanduiding kelderramen	24
Figuur 20: Elektriciteitscabine Watermolenstraat	25
Figuur 21: Zicht op Nonnemolen, kant Watermolenstraat	26
Figuur 22: bestaande keermuur naast woning t.h.v. Kaperij	27
Figuur 23: indicatief aangegeven locatie keermuur	28
Figuur 24: de Groenstraat waar op de oevers een waterkering moet gerealiseerd worden	29
figuur 25: de Maarkebeek ter hoogte van Kabuize	30
Figuur 26: woning nr. 1a Ladeuze, met een keermuur op rechteroever kan wateroverlast vermeden worden	31
Figuur 27: overstromingszone langs Maria-Borrebeek november 2010.....	32

2 PLANNINGSPROCES MAARKEBEEK

2.1 Doelstellingen planningsproces

De overstromingsproblematiek aanpakken is een cruciale opdracht binnen de vallei van de Maarkebeek. Sommige van de uit te voeren maatregelen zullen niet alleen aanleiding geven tot belangrijke investeringen maar zullen bovendien ook een grote ruimtelijk impact hebben in de beekvallei, zoals de aanleg van minstens twee gecontroleerde overstromingsgebieden. Binnen het planningsproces van de Maarkebeek **zullen de maatregelen uit het riviercontract geïntegreerd bekeken worden met de andere ruimtelijke functies van de beekvallei**. De focus waterbeheersing zal daarbij geïntegreerd worden in een bredere ruimtelijke visie op de vallei.

In zo'n gebiedsvisie zullen de diverse **ontwikkelingskansen** in de Maarkebeekvallei voor **de verschillende functies onderzocht** worden. De visie zal bijvoorbeeld onderzoeken hoe de kwaliteiten van landbouw, landschap, recreatie, erfgoed, wonen, natuur,... kunnen versterkt en op elkaar kunnen afgestemd worden. De ingrepen tot reductie van wateroverlast kunnen zo gecombineerd worden met andere acties (bijvoorbeeld aanleg van fiets- of wandelpad, versterken landschappelijke beleving,...) zodat een breder resultaat en meer kwaliteit kan bereikt worden. Door binnen de ruimtelijke visie te zoeken naar win-win's met de andere ruimtelijke functies binnen de vallei kunnen grotere stappen vooruit gezet worden. Het doel is een geïntegreerde afstemming te bekomen tussen de verschillende functies.

Daarnaast heeft een planningsproces ook als functie om bewoners, verschillende partijen, het middenveld en actoren te bundelen en actief te betrekken binnen het proces. Het planningsproces zal ook een participatief proces omvatten met de verschillende ruimtegebruikers van het gebied, bewoners, het middenveld en de betrokken administraties en overheden. De participatie biedt grote kansen om de acties verder vorm te geven én om de doelstellingen van het riviercontract breed te verspreiden.

Binnen een overkoepelende visie kunnen alle voorziene acties met elkaar verbonden en gekaderd worden waardoor ook het **draagvlak** kan vergroot worden. Dit is belangrijk omdat bepaalde acties misschien minder populair zullen zijn dan andere. Grote aandacht binnen dit proces gaat naar de positieve functies die de Maarkebeek heeft in haar omgeving en hoe we deze positieve functie kunnen versterken naar de toekomst toe.

Tot slot mag het plan dat als resultaat uit het planningsproces komt, geen dode letter blijven. Daarom wordt binnen het gevoerde proces de nadruk gelegd op realisatie. Zogenaamde Quick-wins en no-regret-maatregelen zullen al vroeg in het proces een aanvang kunnen nemen. Binnen het proces worden de verschillende (lopende, op stapel staande, toekomstige) acties gecoördineerd en op elkaar afgestemd.

Eén van de doelstellingen van het planningsproces is aldus te komen tot een gedragen en geïntegreerde gebiedsvisie die de globale ontwikkelingsrichting voor de Maarkebeekvallei zal aangeven. De maatregelen uit het riviercontract zullen hierin vervat zitten.

2.2 Coördinatie en projectstructuur planningsproces

Het planningsproces wordt gecoördineerd door provincie Oost-Vlaanderen. De provincie is het ideale niveau om dit planningsproces te trekken in nauwe samenwerking en overleg met de betrokken waterloopbeheerders. Het is een bovenlokale overheid die echter het dichtst bij de gemeenten staat.

Deze projectcoördinerende rol ligt bij de Dienst Ruimtelijke Planning van de Provincie Oost-Vlaanderen. De coördinator volgt het proces en project inhoudelijk op, organiseert overleg, zet actoren samen om na te denken over het project,...

De processtructuur bestaat uit een projectcoördinator, een projectteam als ambtelijk overleg en een beleidsgroep gevormd door de bestuurlijk afgevaardigden van minimaal de initiatiefnemers (Provincie Oost-Vlaanderen, Dienst Integraal Waterbeleid en Dienst Ruimtelijke Planning, VMM, Stad Oudenaarde en gemeente Maarkedal). Daarnaast zal er ook gewerkt worden met een klankbordgroep en een thema- of gebiedsgerichte projectgroep.

2.3 Fasering planningsproces

Het planningsproces wordt opgedeeld in drie grote fasen: een initiatiefase, een onderzoeksfase en een uitvoerende fase:

- In de **initiatiefase** gebeurt een verkenning van het gebied en worden de ruimtelijke vraagstukken, problemen en kansen van het gebied onderzocht. In deze verkenningsfase vindt ook een analyse plaats van de actoren, de belangen en mogelijke financierders die kunnen betrokken worden en van de lopende projecten of initiatieven die kunnen meegenomen worden in het planproces.

Het planningsproces is opgestart in april 2015. Tijdens de verkennende fase wordt werk gemaakt van een grondige verkenning van het gebied. Op 18 juni 2015 werd in het kader van deze verkennende fase een bewonersatelier georganiseerd om te peilen naar het gebruik en beleving van de beek bij de omwonenden. Terzelfdertijd vond ook de infomarkt plaats over de maatregelen van het riviercontract. In het najaar van 2015 zal de gebiedsanalyse nog verder verfijnd worden door terug te koppelen met diverse actoren, klankbordgroep en stuurgroep.

Deze fase eindigt (eind 2015) met een projectdefinitie waarin een overzicht zal te vinden zijn van deze fase en een formele beslissing zal genomen dienen te worden over de thema's, ambities en opgaves die zullen meegenomen worden in het verdere proces.

- In de **onderzoeksfase** wordt onderzocht hoe de verschillende transformaties vorm kunnen krijgen, bijvoorbeeld aan de hand van ontwerpend onderzoek, en worden de ruimtelijke randvoorwaarden geformuleerd. In deze fase krijgt de ruimtelijke visie op het gebied een uitwerking.

Voor dit planningsproces zal eind 2015/ begin 2016 gestart worden met de visievormingsfase waarbinnen een globale valleivisie zal opgesteld worden met een concretere uitwerking van enkele deelgebieden.

- Tot slot komt in de **uitwerkings- en realisatiefase** de operationalisering van de gebiedsvisie aan bod. Hoe kunnen transformaties verankerd worden? Welke instrumenten worden ingezet en welke concrete acties zullen door partijen uitgevoerd worden.

In deze fase vindt het plan-MER en de opmaak en procedure voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen plaats. De ruimtelijke visie zal de basis vormen voor het plan-MER. Er wordt geopteerd om dit effectenonderzoek uit te voeren voor de volledige vallei om op die manier de cumulatieve effecten te ondervangen. Het plan-MER moet een verdere ondersteuning bieden voor de uit te voeren acties, hetzij op het vlak van juridische doorvertaling (PRUP) als op het vlak van flankerend beleid, inrichting en beheer.

Eventuele ruimtelijke uitvoeringsplannen zullen gebruik maken van dit plan-MER. Op dit ogenblik staat hierbij nog niet vast of één of meerdere plannen zullen noodzakelijk zijn en of in het laatste geval deze al dan niet gelijktijdig in procedure zullen worden gebracht.

2.4 Wisselwerking met Groene Sporen

Het planningsproces van de Maarkebeek is een onderdeel van het project 'Groene sporen', een strategisch project in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, opgericht vanuit een samenwerkingsverband tussen de provincies West- en Oost-Vlaanderen en de West-Vlaamse intercommunale Leiedal. Doel van het project Groene Sporen is om een versterking van de natuurlijke waarden en recreatieve potenties te realiseren langs de dendritische waterlopen in het projectgebied. Uiteindelijk dient dit te resulteren in een volwaardig blauwgroen netwerk dat de diverse natuur- en bosgebieden, open ruimtes, waardevolle landschappen en parkgebieden met elkaar verbindt, en dit zowel in de verstedelijkte als de landelijke gebieden. Dit gebeurt via het inrichten van groene sites, maar evenzeer via het realiseren van kleine landschapselementen bij functionele inrichtingen (bv: wachtbekkens of houtkanten). Op die manier ontstaat een regionaal netwerk van groene assen langs rivier- en beekvalleien, natuur- en boscomplexen, reliëfcomponenten en grotere en kleinere openruimtegebieden. Vanuit dit project is er ondersteuning voor het planningsproces van de Maarkebeek (visievorming, meehelpen aan realisatie, ervaringen delen, subsidies,...).

3 OVERZICHT MAATREGELEN

3.1 Protectie

De maatregelen worden in principe overlopen vanaf de monding in de Schelde naar opwaarts.

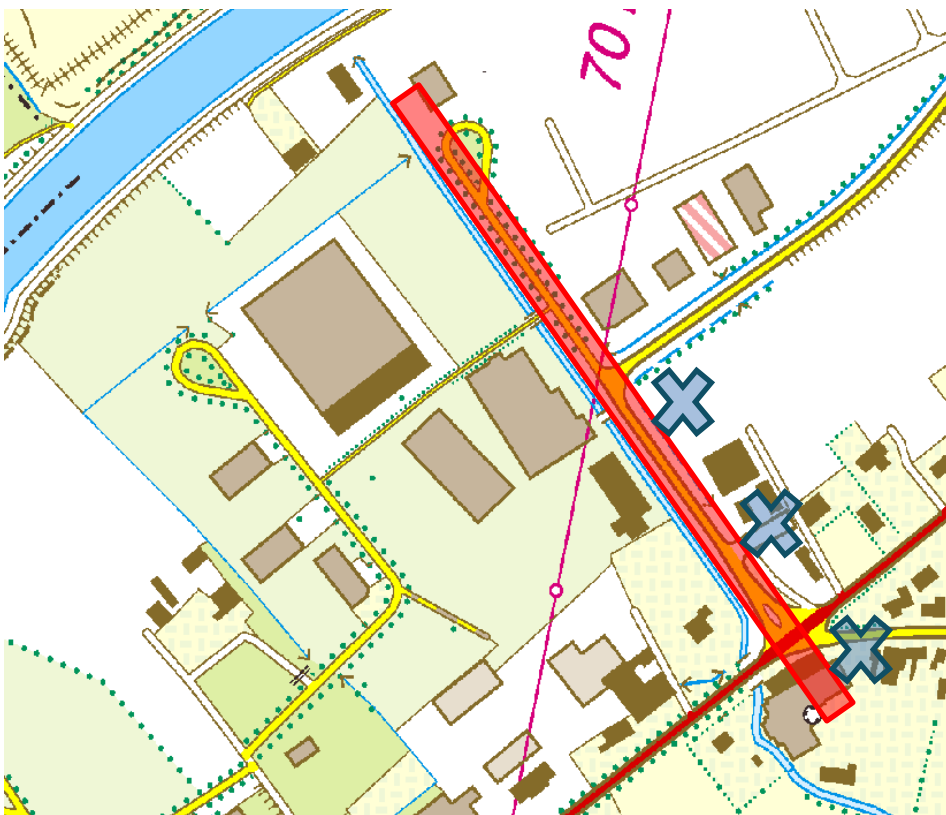
3.1.1 Aanpassing Maarkebeek tussen Schelde en N8

3.1.1.1 Verbreiding Maarkebeek

Afwaarts de N8 dalen de maximale waterpeilen significant door het verbreden van de Maarkebeek over 520 meter tussen de N8 en de monding in de Schelde. Het te verbreden traject wordt voorgesteld in Figuur 1. Op de rechteroever wordt de bedding verbreed, afhankelijk van de hydraulische scenario's zal geopteerd worden voor een bodemverbreiding of een winterbed. De linkeroever wordt waar mogelijk behouden tenzij afwaarts toch een verbreding nodig zou zijn. Een typeprofiel in geval van een volledige verbreding wordt getoond in Figuur 2. Voor wat betreft de lozing in de Schelde zal bij het verdere detailontwerp bekeken worden of de huidige lozingsconstructie behouden kan blijven of geoptimaliseerd kan worden.

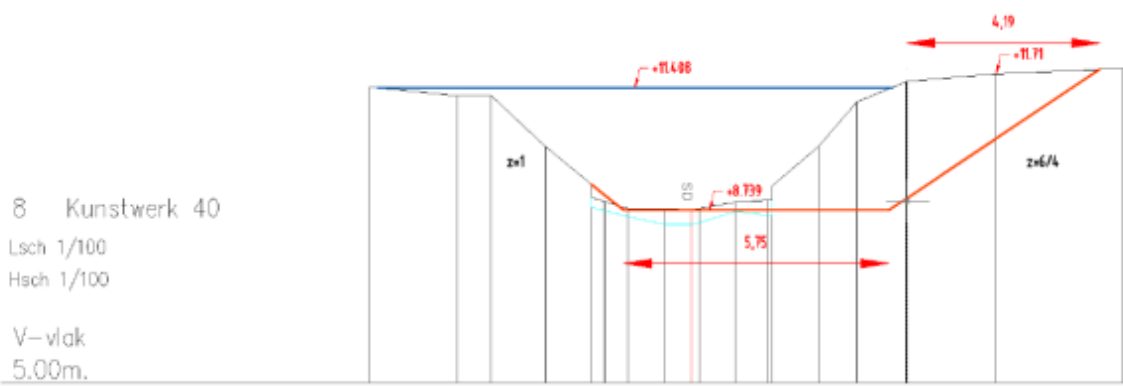
Bij de verbreding van de Maarkebeek dient onderzocht te worden welke nutsleidingen gelegen zijn in de strook langsheen de rechteroever, zodat deze mee met de bedding kunnen verplaatst worden.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij

Figuur 1: Overzichtskartaal met aanduiding van het traject voor de verbreding van de Maarkebeek en de te vervangen bruggen afwaarts de N8.

Figuur 2: Typeprofiel aanpassing Maarkebeek tussen Schelde en N8 in geval van een volledige verbreding

3.1.1.2 Heraanleg 3 bruggen

Tegelijkertijd met de verbreding van de Maarkebeek worden de 3 bruggen tussen de N8 en de Schelde vervangen. De hydraulische impact van de nieuwe bruggen moet zo klein mogelijk zijn. Figuur 1 toont de locatie van de 3 te vervangen bruggen. Figuur 3 tem Figuur 6 toont foto's van de betreffende bruggen.

Bij het vervangen van de bruggen dient ook onderzocht te worden welke nutsleidingen er vervangen of verplaatst moeten worden.

Initiatiefnemer: Stad Oudenaarde

Figuur 3: Afwaartse brug over Maarkebeek

Figuur 4: Middelste brug, afwaartse kant

Figuur 5: Middelste brug opwaartse kant

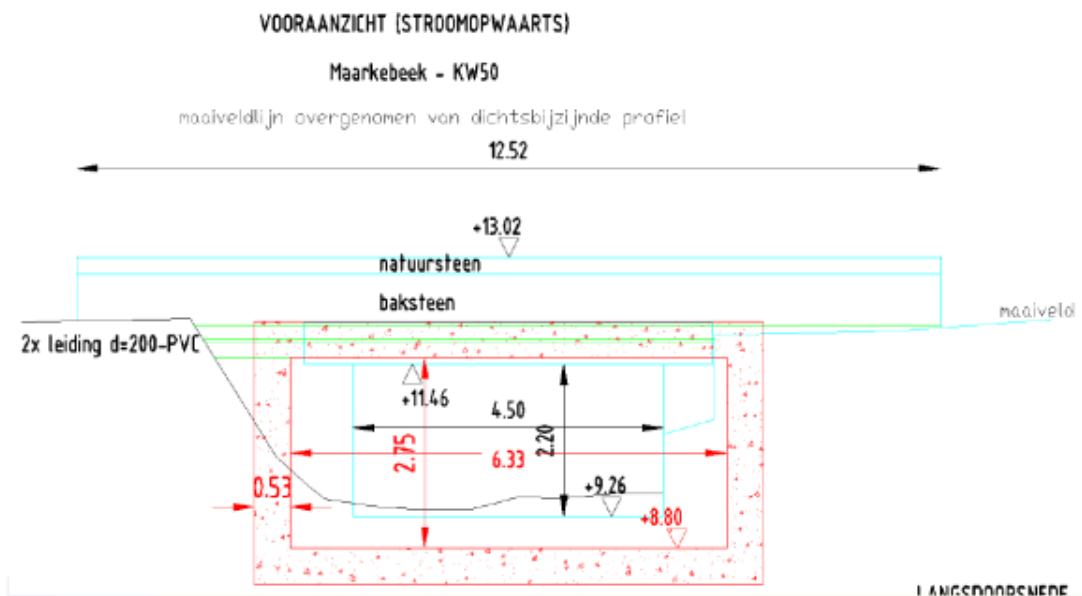
Figuur 6: Opwaartse brug

3.1.2 Vervangen duiker N8

3.1.2.1 Heraanleg duiker

De duiker onder de N8 wordt vervangen door een diepere en bredere duiker afgestemd op het afwaartse gabarit van de waterloop. Bij het detailontwerp zal ook bekeken worden of de instroom en uitstroom beter gestroomlijnd kan worden om een vlotte afvoer te kunnen garanderen.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij – opstart overleg Agentschap Wegen en Verkeer

Figuur 7: typeschets van verbreding duiker onder N8

3.1.2.2 Verplaatsen of vernieuwen nutsleidingen

In de onmiddellijke omgeving van de bestaande duiker liggen verschillende nutsleidingen (Figuur 8 en Figuur 9). Deze belemmeren mee de doorgang van het water bij hogere waterstanden. Ook deze worden verplaatst bij het vervangen van de duiker onder de N8.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij – opstart overleg nutsmaatschappijen

Figuur 8: Nutsleiding afwaartse kant N8

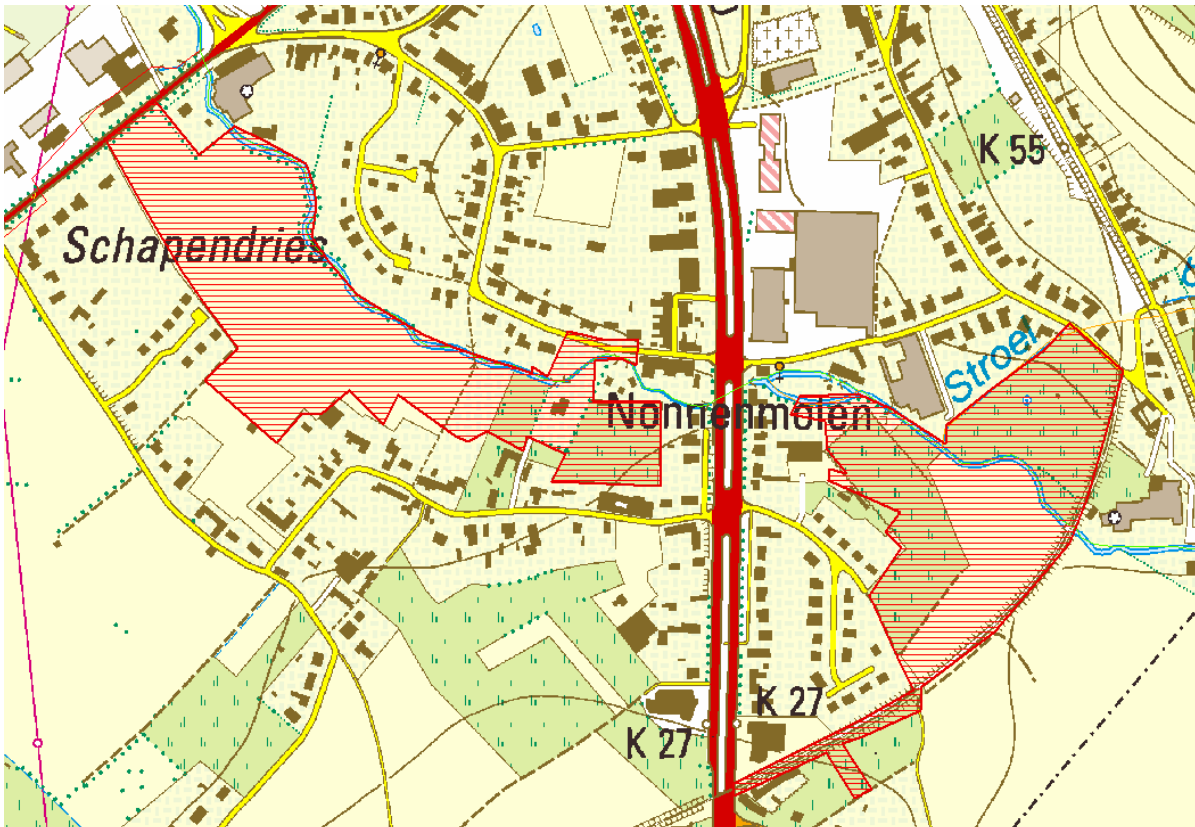

Figuur 9: Nutsleiding onder het brugdek N8 (opwaartse kant)

3.1.3 Integrale aanpak gebied opwaarts N8

3.1.3.1 Herbestemming gronden van signaalgebied

Door de Vlaamse Regering is op voorstel van het bekkenbestuur beslist dat er een nieuwe functionele invulling moet gegeven worden aan de twee signaalgebieden, waarbij de overstromingskansen richtinggevend zijn voor het vastleggen van de begrenzing tussen zones die gevrijwaard worden van bebouwing en eventueel beperkte restpercelen waar overstromingsvrij gebouwd kan worden. De ligging van de betreffende signaalgebieden, Schapendries en Nonnemolen, is gegeven in Figuur 10.

Figuur 10: Aanduiding van de signaalgebieden Schapendries en Nonnemolen in Oudenaarde (rode arcering) op topokaart

Deze nieuwe invulling van beide gebieden is een meerwaarde in het kader van dit riviercontract. Het ruimtelijk proces, reeds besproken in Hoofdstuk 2, zal hierin de mogelijkheden moeten creëren om naar een optimale invulling te gaan van dit gebied, waarbij de onderstaande maatregelen kosten-baten gewijs te verantwoorden zijn, de omliggende bestaande woningen beter kunnen beschermd worden en het waterbergend vermogen van dit gebied gevrijwaard wordt.

Initiatiefnemer: Provincie Oost-Vlaanderen, dienst Ruimtelijke Planning

3.1.3.2 Verleggen en herinrichting Maarkebeek

Het signaalgebied Schapendries komt geregeld onder water. De berging in dit gebied dient maximaal behouden te worden. Bij de implementatie van de maatregelen in deze zone wordt gestreefd naar een ecologische herinrichting van de waterloop in uitvoering van de kaderrichtlijn water met aandacht voor recreatie en/of aanleg van een parkgebied. De creatie van ruimte voor water houdt hier concreet in dat de Maarkebeek wordt verlegd, verbreed en gehermeanderd binnen de contouren van het signaalgebied van Schapendries. Een ruwe schets hiervan is weergegeven in Figuur 11.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij

Figuur 11: schets van de maatregel “integrale aanpak gebied opwaarts de N8” (aanduiding van het signaalgebied Schapendries (groene zone), met suggestie voor verlegging waterloop (blauw) binnen deze zone)

3.1.3.3 Vervanging voetgangersbrug en toegangsweg

Wanneer de waterloop verlegd en verbreed wordt, is het noodzakelijk om het bestaande voetgangersbrugje ter hoogte van Puistraat 32 te vervangen. Ook het brugje afwaarts hiervan zal vervangen moeten worden. Beide bruggen zijn omcirkeld in Figuur 12 door de 2 meest linkse cirkels.

Initiatiefnemer: Stad Oudenaarde

Figuur 12: aanduiding van alle te vervangen bruggen tussen de N60 en de N8.

3.1.3.4 Aanleg van dijk ter bescherming van bestaande bebouwing

Bij extreme stormen zouden overstromingen, ondanks de genomen maatregelen, de bestaande bebouwing in Rennemonde nog kunnen bedreigen. Om dit te vermijden, wordt een lage omwalling voorzien voor de bescherming van deze woningen.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij

3.1.4 Optimaliseren doorgang Wolfabriekstraat

3.1.4.1 Plaatselijk uitdiepen

Het bodemprofiel van de Maarkebeek tussen de voetgangersbrug en de N60 vertoont een grillig verloop. Door het plaatselijk uitdiepen van de Maarkebeek worden plaatselijke opstuwingen vermeden en wordt een significante verlaging van het waterpeil bekomen ter hoogte van de opwaarts gelegen woningen.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij

3.1.4.2 Vervangen van 2 bruggen

Tussen de voetgangersbrug en de N60 bevinden zich twee private bruggen die bij hoogwater voor een significante opstuwingen zorgen. Ze worden aangeduid door de twee meest rechtse cirkels op Figuur 12. Figuur 13 en Figuur 14 illustreren de noodzaak van het vervangen van beide bruggen.

Initiatiefnemer: Stad Oudenaarde/eigenaar

Figuur 13: Opstuwung door brug ter hoogte van Schapendries 29 in Leupegem

Figuur 14: private brug in Wolfabriekstraat naar huisnr.26 (gezien van afwaartse kant)

3.1.4.3 Plaatsen beschermingsmuren op oevers

De afwaartse maatregelen verlagen het waterpeil onvoldoende om overstromingen van de woningen in de Wolfabriekstraat te vermijden. Net afwaarts de N60 dienen daarom nog bijkomende maatregelen genomen te worden. Langs de rechteroever dient een muurtje geplaatst te worden langs het pad, met een hoogte van wellicht ongeveer 70 cm.

Langs de linkeroever is er meer plaats en kan de bescherming bestaan uit een wal. Met aanhouding van hetzelfde beschermingsniveau, zou de wal ongeveer 60 cm hoog zijn.

De plaatsing van de bescherming wordt op Figuur 15 aangeduid.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij

Figuur 15: plaats van het aan te leggen muurtje langs het pad op de rechteroever van de Maarkebeek

Figuur 16: plaatsen van wal aan linkeroever

3.1.5 Aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden

Voor het stroomgebied van de Maarkebeek werd een mathematisch model opgesteld waaruit de noodzaak blijkt voor het tijdelijk bergen van grote hoeveelheden water. Deze gecontroleerde overstromingsgebieden hebben als doel om zoveel mogelijk vergunde infrastructuur binnen het stroomgebied beter te beschermen bij piekafvoer in het stroomgebied van de Maarkebeek.

3.1.5.1 Bergen ter hoogte van de Borgtmolen en Romansmolen

Ter hoogte van de Borgtmolen wordt een gecontroleerd overstromingsgebied gerealiseerd met een bergingsvolume van ongeveer 50 000 m³. Dit overstromingsgebied zal zich uitstrekken van de achterzijde van de Borgtmolen tot aan de Kokerellestraat.

Het overstromingsgebied ter hoogte van de Romansmolen kan een volume bergen van ongeveer 75 000 m³ en zal zich uitstrekken vanaf de achterzijde van de Romansmolen tot aan de Maarkeweg.

Bij de realisatie van deze overstromingsgebieden zullen rond bepaalde erven lokale beschermingen worden voorzien. Op deze manier zullen de overstromingsgebieden maximaal kunnen ingeschakeld worden zonder de bestaande woningen en gebouwen in gevaar te brengen. Omwille van het op elkaar afstemmen van de werking van de verschillende overstromingsgebieden wordt idealiter eerst het overstromingsgebied Borgtmolen gerealiseerd en pas daarna het overstromingsgebied Romansmolen. Het verkrijgen van de nodige gronden en vergunningen zal in deze echter bepalend zijn. Om de overstromingsgebieden te realiseren zullen in eerste instantie enkel de gronden verworven worden die nodig zijn voor de constructie van het dijklichaam.

Omdat de Maarkebeek een prioritaire waterloop voor vismigratie is, zal gelijktijdig met de bouw van elk gecontroleerd overstromingsgebied een vismigratielooop aangelegd worden. Hiervoor zullen ook de nodige gronden verworven worden.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

Ondersteuning grondverwerving (niet-financieel): gemeente Maarkedal

Figuur 17: Overstromingen ter hoogte van de Borgtmolen

Figuur 18: overstroming ter hoogte van de Romansmolen

3.1.5.2 Bergen langs de Pauwelsbeek

Langs de Pauwelsbeek in Schorisse wordt een tweetraps-GOG aangelegd. De opwaartse trap is een offline wachtbekken, gesitueerd opwaarts van de Broekestraat. Deze trap kan ongeveer 67000 m³ bergen. De afwaartse trap ligt opwaarts van de Maarkeweg en is een inline wachtbekken met een capaciteit van ongeveer 82 000 m³. De GOG's worden elk gestuurd met een klep die opgetrokken wordt wanneer de waterstanden afwaarts te hoog worden. De bouwvergunning voor beide trappen is reeds bekomen.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij

3.1.5.3 Optie openhouden voor het bergen op andere locaties binnen het stroomgebied.

Volgens een mathematisch model en met de huidige beschikbare gegevens over klimaat en grondgebruik, inclusief visies over projecties hiervan naar de toekomst, blijken de gecontroleerde overstromingsgebieden Nederaalbeek, Pauwelsbeek (2), Borgtmolen en Romansmolen voldoende om binnen de visie van meerlaagse waterveiligheid het stroomgebied van de Maarkebeek te beschermen. Vrij vertaald, betekent dit dat de meeste vergunde gebouwen beschermd zijn tegen zwaardere stormen langs de Maarkebeek, door de combinatie van deze bovenstaande investeringswerken en eventuele lokale beschermingsmaatregelen (zie verder).

Een mathematisch model biedt echter enkel antwoorden binnen het gebied waarvoor dit is opgesteld en blijft bovendien een voorstelling van de werkelijkheid, een controle aan de realiteit is daarom steeds belangrijk.

In eerste instantie zal onderzocht worden of resterende gebouwen kunnen beschermd worden met lokale beschermingsmaatregelen. Indien uit deze analyse of in de toekomst blijkt dat deze maatregelen moeilijk realiseerbaar zijn of een onvoldoende bescherming bieden, zullen andere mogelijkheden verder onderzocht worden. Ook indien ervaringen met nieuwe overstromingen nieuwe knelpunten naar voor brengen, moeten opnieuw de opties bekeken worden. Deze kunnen eruit bestaan dat er bijkomende gecontroleerde overstromingsgebieden worden voorzien ter hoogte van de Kasteelmolen en/of in het stroomgebied van de Maria-Borrebeek. Deze pistes zullen bij het verdere verloop in detail onderzocht worden, zonder dat het riviercontract al een voorafname doet over de finale oplossing die gekozen zal worden.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

3.1.5.4 Herbestemmen van de gecontroleerde overstromingsgebieden

Vergunningsprocedure

Voor het realiseren van de overstromingsgebieden op de Nederaalbeek en Pauwelsbeek heeft VMM de nodige procedures doorlopen. Voor de realisatie van de overstromingsgebieden aan de Borgtmolen en Romansmolen zal een ruimtelijk uitvoeringsplan opgesteld worden. We onderzoeken hierbij (o.a. door middel van het plan-MER), de impact op het huidige VEN-gebied. Afstemming is vereist met het afbakeningsproces voor de natuurlijke en de agrarische structuur die wordt uitgevoerd door het Departement Ruimte Vlaanderen.

Zoals vermeld in paragraaf 3.1.5.3 zou het overstromingsgebied aan de Kasteelmolen in eerste instantie niet worden gerealiseerd. Binnen het integrale ruimtelijke proces voor het volledige stroomgebied van de Maarkebeek zal moeten bekeken worden of een eventuele reservatie van een zone voor overstromingsgebied middels een RUP toch reeds opportuun is.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

3.1.6 Verleggen van waterloop ter hoogte van de Essestraat

Ter hoogte van de Essestraat worden de basisschool en enkele huizen verder afwaarts geregeld bedreigd door water. Hier zou de Maarkebeek landinwaarts verplaatst worden in een meanderend en natuurtechnisch profiel. Dit biedt bovendien mogelijkheden om langsheen het nieuwe tracé een lang verhoopte, trage weg aan te leggen. Het oude tracé van de Maarkebeek blijft eveneens behouden in functie van het bestaande overstort en de bestaande aansluitingen. Bij de verdere uitwerking zal concreet nagegaan worden wat de mogelijkheden zijn in dit gebied om met alle betrokkenen een oplossing uit te werken.

Afwaarts de basisschool moeten nog één of meer woningen aan de achterzijde beschermd worden met een keermuur op de oever van de Maarkebeek. Dit wordt op terrein verder bestudeerd.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

Ondersteuning grondverwerving (niet-financieel): gemeente Maarkedal

3.2 Preventie

3.2.1 Bewarend beleid

Voor het respecteren van het bewarend beleid zullen de richtlijnen gevolgd worden uit de omzendbrief LNE/2015/2 betreffende richtlijnen voor de toepassing van de watertoets voor de vrijwaring van het waterbergend vermogen in signaalgebieden en in effectief overstromingsgevoelige gebieden en eventuele latere actualisaties.

3.2.2 Overstromingsveilig bouwen en verbouwen

In geval er nieuwbouw, herbouw of verbouwing wordt voorzien in het valleigebied van de Maarkebeek worden deze constructies overstromingsveilig gebouwd. Dit houdt in dat een voldoende hoog vloerpeil wordt gerespecteerd en daarnaast de ruimte voor water wordt behouden. Bij inrichtingen die op termijn beter beschermd worden, zal toch steeds vertrokken worden van een worst-case scenario om in geval van faling van de infrastructuur de overstromingsschade maximaal te beperken.

3.2.3 Lokale maatregelen ter bescherming van individuele sites langs de Maarkebeek van 1^e categorie

Opwaarts de N60 op rechteroever van de Maarkebeek heeft zich in het verleden meermaals wateroverlast voorgedaan. Door de protectieve maatregelen zou de waterstand opwaarts de N60 dalen, maar niet voldoende om wateroverlast voldoende te verminderen. Bijkomende bescherming van de gebouwen op onderstaand vernoemde percelen, lijkt aangewezen.

3.2.3.1 Ronseweg nr.70

Café The Bridge is vooral kwetsbaar door de aanwezigheid van twee kelderramen. Hier kan een sponning mogelijk redding bieden. Ook wordt best onderzocht of een coating op de muur wenselijk is.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij/ stad Oudenaarde (opstart overleg eigenaars)

Figuur 19: Café The Bridge met aanduiding kelderramen

3.2.3.2 Elektriciteitscabine Watermolenstraat

Mogelijks moet de elektriciteitscabine uit Figuur 20 verplaatst worden of waterbestendig worden gemaakt. Dit moet onderzocht worden.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij – opstart overleg nutsmaatschappij

Figuur 20: Elektriciteitscabine Watermolenstraat

3.2.3.3 Watermolenstraat nr.3 (Nonnenmolen)

Op het perceel van de Nonnenmolen zal onderzocht moeten worden welke maatregelen genomen kunnen worden om het gebouw afdoende te beschermen, met respect voor het overstromingsregime van het perceel en bereidheid van de eigenaar. Hiervoor zijn een aantal opties waaronder het plaatsen van een muur met een waterdichte poort, het waterdicht maken van de gebouwschil, ... Een detailanalyse op terrein zal nodig zijn om de juiste keuze van maatregelen op te lijsten.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij/ stad Oudenaarde (opstart overleg eigenaar)

Figuur 21: Zicht op Nonnemolen, kant Watermolenstraat

3.2.3.4 Watermolenstraat nr.5

De gebouwen van het bedrijf aan Watermolenstraat 5 staan zeer dicht tegen de waterloop. De muur kan wellicht best behandeld worden met een coating. Verder moet onderzocht worden op welke wijze water het gebouw kan binnendringen en welke mogelijkheden er zijn om dit te vermijden. Deze mogelijkheden dienen mee geïntegreerd te worden in mogelijke herontwikkelingsplannen voor dit perceel.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij/ stad Oudenaarde (opstart overleg eigenaar)

3.2.3.5 Doorgang tussen Watermolenstraat nr 5 en de Nonnenmolen naar voetgangersbrug

Via deze doorgang zou water kunnen doorsteken van de Maarkebeek naar de Watermolenstraat en alsnog een parallelle waterloop creëren bij hoge waterstanden. Er zal bekeken moeten worden of dit problematisch is. Hierbij moet de afweging gemaakt worden of een doorsteek moet vermeden worden of achterliggende gebouwen eveneens moeten beschermd worden.

Initiatiefnemer: Vlaamse Milieumaatschappij/ stad Oudenaarde (opstart overleg eigenaar)

3.2.4 Lokale maatregelen ter bescherming van individuele sites langs de Maarkebeek van 2^e categorie

3.2.4.1 Aanleggen van waterkering langs Kaperij

Ter hoogte van de kruising van de Maarkebeek met Kaperij heeft zich in het verleden wateroverlast voorgedaan ter hoogte van huisnummer 5 op de rechteroever. Hier zal onderzocht worden op terrein of de bestaande keermuur voldoende bescherming biedt of eventueel moet aangepast worden.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

Figuur 22: bestaande keermuur naast woning t.h.v. Kaperij

3.2.4.2 Aanleggen van waterkering langs de Parkstraat

De opslagplaatsen van de AVEVE-zaak, aan de overzijde van de Kasteelmolen, werden in 2010 door wateroverlast getroffen. Of de wateroverlast zich binnen de hangars heeft voorgedaan moet nog geëvalueerd worden op terrein. Mogelijks kan het verhogen van de linkeroever van de Maarkebeek hier in de toekomst bescherming bieden. Een mogelijke intekening van de oeverwal is voorgesteld in Figuur 23. Aandachtspunt hierbij is dat de samenvloeiing van de vistrap van de Kasteelmolen met de Maarkebeek net opwaarts de AVEVE-zaak zal gerealiseerd worden. Verwacht wordt dat het debiet ter hoogte van de AVEVE-zaak hierdoor wat zal toenemen in nattere periodes.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

Figuur 23: indicatief aangegeven locatie keermuur

3.2.4.3 Aanleggen van waterkering langs de Groenstraat

Ter hoogte van een pluimveebedrijf in de Groenstraat, bevond zich in november 2010 meer dan 30cm water in de stallen. Ook werd de zone getroffen door afstromend hemelwater van de landerijen. Lokale overstromingen in de Groenstraat vanuit de Maarkebeek zouden kunnen vermeden worden door het verhogen van de linker- en rechteroever of het plaatsen van waterkeringen op de oevers. Microafwatering moet in het gebied geoptimaliseerd worden om afstromend water van de landerijen vlotter naar de Maarkebeek te leiden.

Initiatiefnemer langsheen Maarkebeek: provincie Oost-Vlaanderen
Initiatiefnemer optimalisatie microafwatering: gemeente Maarkedal

Figuur 24: de Groenstraat waar op de oevers een waterkering moet gerealiseerd worden

3.2.4.4 Maatregelen ter hoogte van Kabuize

Volgens de ROG-kaart en het mathematisch model worden een tweetal woningen ter hoogte van Kabuize getroffen door overstromingen vanuit de Maarkebeek. Ook hier kan het plaatsen van een waterkering of het verhogen van de oevers van de Maarkebeek meer bescherming bieden.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

figuur 25: de Maarkebeek ter hoogte van Kabuize

3.2.4.5 Maatregelen ter hoogte van Ladeuze

In de omgeving van de Ladeuze en Zevenbunder worden een 4-tal woningen regelmatig getroffen/bedreigd door wateroverlast. Na het realiseren van de opwaartse overstromingsgebieden zouden de Ladeuzemolen en de woning aan de overzijde van de straat toch nog relatief frequent wateroverlast ervaren.

Door de realisatie van de vistrap aan de Ladeuzemolen zal via de linkeroever een grotere hoeveelheid water kunnen afgevoerd worden. Dit kan mogelijk plaatselijk voor een lichte peilverlaging zorgen waardoor de Ladeuzemolen minder te kampen zou hebben met wateroverlast. Van de Ladeuzemolen komt vermoedelijk het woonhuis niet onder water, wel de lagere delen waar het binnenwerk van de molen zich bevindt.

De woning met nr. 1a kan eenvoudig beschermd worden door het plaatselijk verhogen van de rechteroever of het plaatsen van een waterkerende muur.

Voor de woningen opwaarts de Ladeuzemolen en langsheen de Zevenbunder moet met een plaatsbezoek nog geëvalueerd worden of er een problematiek van overlast bestaat en wat eventuele maatregelen kunnen zijn.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

Figuur 26: woning nr. 1a Ladeuze, met een keermuur op rechteroever kan wateroverlast vermeden worden

3.2.4.6 Maatregelen ter hoogte van Geitenhoek

Volgens de ROG-kaart wordt een woning ter hoogte van de Geitenhoek bedreigd.

Een plaatsbezoek moet hier uitwijzen of er een wateroverlastproblematiek bestaat en wat eventuele maatregelen kunnen zijn.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

3.2.5 Lokale maatregelen ter bescherming van individuele sites langs de Maria-Borrebeek

Bij de storm van november 2010 werden een aantal woningen langs de Maria-Borrebeek, net opwaarts de Maarkeweg getroffen door wateroverlast. Wateroverlast op deze locatie werd in het verleden nog niet vastgesteld en blijkt ook niet uit het mathematisch model.

Voor deze woningen zal in eerste instantie nagegaan worden of een waterkering voldoende bescherming kan bieden. Indien dit niet het geval is, zal verder bekeken worden in hoeverre bijkomende protectieve maatregelen nodig zijn. De gemeente Maarkedal zal eveneens nog bekijken welke maatregelen inzake lokale buffering zij kan nemen.

Initiatiefnemer: provincie Oost-Vlaanderen

Figuur 27: overstromingszone langs Maria-Borrebeek november 2010

4 OVERZICHT BETROKKEN PARTNERS

Dit riviercontract werd opgemaakt door de Vlaamse Milieumaatschappij, de Provincie Oost-Vlaanderen, de stad Oudenaarde en de gemeente Maarkedal. Zij zijn samen de initiatiefnemers bij de uitvoering van de beschreven maatregelen in dit contract, dat als basis zal dienen voor de start van het overleg met de bevolking en het daarbijhorende participatief proces.

Bij de concretisering en uitvoering zullen ook andere partijen betrokken zijn, waaronder minstens

- Waterwegen en Zeekanaal NV
- Ruimte Vlaanderen
- Agentschap Wegen en Verkeer
- Beheerder nutsmaatschappijen (Eandis?)
- CIW
- Agentschap Duurzame Landbouwontwikkeling
- Agentschap Natuur en Bos
- Onroerend Erfgoed
- Terreinbeherende natuurverenigingen (als die er zijn)...

5 BESLUIT

Onderstaande partners engageren zich om het verdere overleg inzake het riviercontract op te starten en maximaal te faciliteren.

Voor de Vlaamse Milieumaatschappij,

Philippe D'Hondt,
Administrateur-generaal

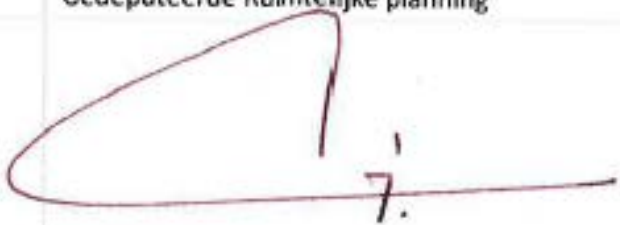

Voor de provincie, namens de deputatie

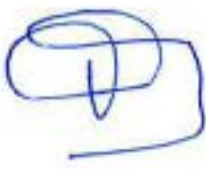
Peter Hertog,
Gedeputeerde Integraal waterbeleid

Geert Versnick,
Gedeputeerde Ruimtelijke planning

Voor de stad Oudenaarde,
Marnic De Meulemeester,
Burgemeester

Voor de gemeente Maarkedal,

Anny Vande Catsbyne,
Burgemeester

